
ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2025\(140\)04](https://doi.org/10.31617/3.2025(140)04)
УДК 665.612:347.77.043

ДОБРЯНСЬКА Наталія

<https://orcid.org/0000-0002-6319-0409>

к. ю. н., професор, доцент кафедри
публічного та приватного права
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Таврійського національного університету
імені В. І. Вернадського
вул. Джона Маккейна, 33, м. Київ,
01042, Україна
Natalya2008@ukr.net

DOBRIANSKA Nataliia

<https://orcid.org/0000-0002-6319-0409>

PhD (Law), Professor,
Associate Professor at the Department
of Public and Private Law
Educational and Scientific Humanitarian Institute of
V. I. Vernadsky Taurida National University
33, John McCain St., Kyiv,
01042, Ukraine
Natalya2008@ukr.net

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ЛІЦЕНЗУВАННЯ ПОСТАЧАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ

Висвітлено широке коло питань, присвячених визначенню проблем та перспектив удосконалення ліцензування діяльності у сфері постачання природного газу в Україні. Актуальність дослідження зумовлена практичною та правовою недосконалістю механізмів ліцензування діяльності на ринку природного газу з огляду на наявні проблеми з прозорістю процедур, надмірною бюрократизацією, неоднозначністю тлумачення норм законодавства, а також з недостатнім контролем за виконанням ліцензійних умов. Ці фактори створюють ризики для функціонування ринку та знижують довіру як з боку споживачів, так і з боку потенційних інвесторів. Тому проведення аналізу проблем чинної системи ліцензування та визначення шляхів її вдосконалення набувають особливої актуальності. Дослідження має практичне значення для формування ефективного правового поля, що дасть змогу забезпечити стабільність постачання природного газу і сприятиме розвитку конкурентного ринку. В основу цього дослідження покладено гіпотезу про те, що в умовах повномасштабної війни в Україні проблеми ліцензування на ринку природного газу не лише залишилися актуальними, але й загострилися через низку специфічних чинників, пов'язаних із безпекою, економікою та державною координацією.

RISK-ORIENTED APPROACH TO THE LICENSING OF NATURAL GAS SUPPLY

A wide range of issues dedicated to identifying problems and prospects for improving the licensing of activities in the field of natural gas supply in Ukraine has been highlighted. The relevance of the study is due to the practical and legal imperfection of the mechanisms for licensing activities in the natural gas market, considering the existing problems with the transparency of procedures, excessive bureaucracy, ambiguity in the interpretation of legislative norms, as well as insufficient control over the implementation of licensing conditions. These factors create risks for the functioning of the market and reduce trust from both consumers and potential investors. Therefore, conducting an analysis of the problems of the current licensing system and identifying ways to improve it is especially relevant. The study has practical significance for the formation of an effective legal framework that will ensure the stability of natural gas supply and promote the development of a competitive market. This study is based on the hypothesis that in the conditions of a full-scale war in Ukraine, the licensing issues in the natural gas market not only remained relevant, but have also intensified due to a number of specific factors related to security, the economy and state coordination. To verify and confirm this hypothesis, a system of general and

Copyright © 2025. Автор(и). Це стаття відкритого доступу, яка розповсюджується на умовах ліцензії [Creative Commons Attribution License 4.0 \(CC-BY\) Міжнародна ліцензія](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Для перевірки та підтвердження цієї гіпотези застосовано систему методів загальноправового та спеціально-юридичного характеру. Залучення аналітичних методів, таких як дедукція, індукція, порівняння, дало можливість окреслити наявні правові недоліки у сфері ліцензування діяльності на ринку природного газу. Системний підхід використано під час виявлення взаємозв'язків між елементами ліцензійної системи. Формально-юридичний метод покладено в основу визначення деяких особливостей системи ліцензування діяльності на ринку природного газу в умовах воєнного стану. На основі емпіричного методу досліджено практику застосування відповідальності до суб'єктів ліцензування. Метод прогнозування уможливив окреслити перспективи розвитку та реформування галузі. Отримані у процесі проведеного дослідження результати підтвердили висунуту гіпотезу.

Ключові слова: енергетика, ринок природного газу, ліцензування, проблеми, законодавчі недоліки, регулятор.

special legal methods was applied. The involvement of analytical methods, such as deduction, induction, and comparison, made it possible to outline the existing legal shortcomings in the field of licensing activities in the natural gas market. The systematic approach was used in identifying the relationships between the elements of the licensing system. The formal and legal method was used as the basis for determining some features of the licensing system for activities in the natural gas market under martial law. Based on the empirical method, the practice of applying responsibility to licensing entities has been studied. The forecasting method made it possible to outline the prospects for the development and reform of the industry. The results obtained in the course of the research confirmed the hypothesis of this study.

Keywords: energy sector, natural gas market, licensing, issues, legislative shortcomings, regulator.

JEL Classification: K23.

Вступ

Ринок природного газу в Україні переживає період глибоких трансформацій, спрямованих на забезпечення його відкритості, прозорості та відповідності європейським стандартам. Одним із ключових інструментів державного регулювання цієї сфери є система ліцензування діяльності з постачання природного газу. Однак на практиці механізми ліцензування виявляються не завжди ефективними: існують проблеми з прозорістю процедур, надмірною бюрократизацією, неоднороззначністю тлумачення норм законодавства, а також недостатнім контролем за виконанням ліцензійних умов. Тому аналіз проблем, що виникають у процесі ліцензування та визначення шляхів її вдосконалення, набуває особливої актуальності. Дослідження має практичне значення для формування ефективного правового поля, що дасть змогу забезпечити стабільність постачання природного газу і сприятиме розвитку конкурентного ринку.

Деякі питання, пов'язані з дослідженням адміністративних процедур на ринку природного газу, вивчали у своїх працях такі науковці, як М. Ю. Василів, І. В. Подрез-Ряполова, Г. І. Пушак, А. В. Тресков, Д. І. Юморанов та ін. Аналіз деяких публікацій показує, що одні вчені (зокрема М. Ю. Василів, Г. І. Пушак та ін.) присвятили свої дослідження загальноправовим проблемам розвитку ринку природного газу в Україні. Інші (наприклад А. В. Тресков, Д. І. Юморанов та ін.) – зосередили увагу навколо правових засад здійснення державного регулювання, включно з контролем за суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність на ринку природного газу.

Натомість питання правового регулювання системи ліцензування діяльності на ринку природного газу досліджувалися фрагментарно – попри наявність окремих праць з цього напрямку (наприклад І. В. Подрез-

Ряполової), у більшості з них не враховані особливості, притаманні процесу ліцензування та провадження ліцензійної діяльності в умовах воєнного стану.

Метою дослідження є виявлення теоретико-правових проблем у системі ліцензування діяльності на ринку природного газу в Україні та формування пропозицій щодо її вдосконалення. Для реалізації цієї мети поставлені та виконані такі завдання: проаналізовано нормативно-правову базу, що регулює ліцензування діяльності на ринку природного газу; виявлено системні проблеми, що виникають при реалізації ліцензійної діяльності на практиці; розроблено пропозиції щодо вдосконалення нормативного регулювання та спрощення ліцензійних процедур у сфері діяльності на ринку природного газу України.

В основу цього дослідження покладено гіпотезу про те, що в умовах дії воєнного стану в Україні проблеми ліцензування на ринку природного газу не лише залишились актуальними, але й загострилися через низку специфічних чинників, пов'язаних із безпекою, економікою та державною координацією. Для підтвердження цієї гіпотези автор використав низку загальноправових і спеціально-юридичних методів.

Інформаційно-аналітичною основою дослідження стали праці вітчизняних вчених, норми національного законодавства, судова практика та деякі матеріали Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері енергетики і комунальних послуг (далі – НКРЕКП).

На підтвердження висунутої гіпотези з використанням визначеної вище методології проведено три етапи дослідження. На першому етапі за допомогою загальнотеоретичних аналітичних методів здійснено огляд і аналіз законодавчої бази України у сфері ліцензування діяльності на ринку природного газу; досліджено наукові праці у цій сфері. Другий етап містив емпіричне дослідження, що включало аналіз судової практики та практики НКРЕКП щодо ліцензування. На третьому етапі використані переважно прогностичні методи та методи правового моделювання, які дали змогу розробити практичні рекомендації щодо удосконалення законодавства у цій сфері.

Для більш повного та всебічного висвітлення проблеми дослідження і реалізації постановленої мети та завдань статтю поділено на три частини.

Перша частина містить аналіз чинного законодавства України щодо ліцензування діяльності на ринку природного газу з метою визначення поточного стану у цій сфері, а також дослідження теоретичних матеріалів.

Друга присвячена виявленню системних проблем у сфері ліцензування, зокрема формалізму процедур, надмірного адміністративного навантаження та неузгодженості між органами.

В останній частині розглядаються можливості реформування ліцензійної системи: спрощення процедур, цифровізація, впровадження ризик-орієнтованого підходу та євроінтеграційні перспективи тощо.

1. Правове регулювання ліцензування діяльності з постачання природного газу

Досліджуючи проблеми правового характеру у сфері ліцензування діяльності на ринку природного газу, передусім необхідно звернути увагу на складність, недостатню систематизованість та розрізненість законодавчої бази у цій сфері.

Зокрема, це питання тією чи іншою мірою регулюється законами України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" (2016), "Про ринок природного газу" (2015), "Про ліцензування видів господарської діяльності" (2015) та ін., постановами НКРЕКП "Про затвердження Кодексу газорозподільних систем" (2015), "Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності на ринку природного газу" (2017), "Про затвердження Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов" (2018) та ін.

І це лише основний перелік нормативно-правових актів, що визначають ліцензійні процедури діяльності на ринку природного газу, ліцензійні та інші адміністративні умови, яких має дотримуватися ліцензіат, що провадить діяльність на ринку природного газу, зокрема умови щодо ціноутворення, якості газу, що постачається і розподіляється, способу та порядку його постачання, а також порядку здійснення контролю за дотриманням ліцензійних умов тощо.

Аналіз положень вищенаведеного законодавства дає підстави зробити висновок, що ліцензування на ринку природного газу в Україні передбачає отримання ліцензії для здійснення господарської діяльності на ринку природного газу, яка видається відповідним державним органом, зокрема НКРЕКП. Основна мета ліцензування – забезпечення стабільного та безпечного функціонування ринку газу, захист інтересів споживачів та недопущення порушень з боку суб'єктів господарювання.

Як обґрунтовано зазначається з цього приводу у науковій літературі, ліцензування видів господарської діяльності на ринку природного газу охоплює широке коло процесів, які мають бути чітко врегульовані відповідними законодавчими актами та бути прозорими. Вчені вважають, що саме єдиний ефективний механізм ліцензування забезпечуватиме належний вплив і контроль держави за діяльністю суб'єктів природних монополій і суміжних з ними ринків (Подрез-Ряполова, 2018).

В Україні перебуває у стадії становлення система, що передбачає безперешкодне обрання споживачами постачальника природного газу на конкурентних умовах, очевидно, що ключовими критеріями є ціна за товар, умови постачання (пакетні пропозиції) та якість обслуговування (Пушак & Василів, 2021).

Аналіз сучасної бази нормативно-правової основи ліцензування діяльності на ринку природного газу показує такі основні недоліки: складність та безсистемність законодавства; нормативно-правова база

постійно змінюється, що ускладнює для суб'єктів господарювання процес отримання ліцензії й подальшого дотримання ліцензійних умов; отримання ліцензії та виконання ліцензійних вимог потребує значних фінансових витрат, що може бути обтяжливим для малих і середніх підприємств; деякі положення нормативно-правових актів містять суперечливі норми, а також норми, які допускають неоднозначне трактування, що призводить до невизначеності та додаткових складнощів у процесі ліцензування.

2. Проблеми реалізації ліцензійних процедур щодо суб'єктів, які проводять діяльність на ринку природного газу

Для визначення проблем реалізації ліцензійних процедур щодо суб'єктів, які проводять діяльність на ринку природного газу, звернемося до прикладів практики діяльності НКРЕКП у цій сфері, а також до аналізу судової практики.

Одним із показових прикладів є Постанова НКРЕКП № 827 (2025, 3 червня), якою були застосовані санкції до ТОВ "Газорозподільні мережі України" за недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку природного газу, та порушення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу.

На підставі аналізу цієї постанови можна вказати на низку системних порушень та слабкі місця у самій системі ліцензування. За обставинами справи НКРЕКП встановила такі порушення, допущені ліцензіатом, а саме: порушення Кодексу газорозподільних систем – несвоєчасне надсилання замовникам запитів на уточнення даних, ігнорування процедур у випадках відсутності вільної потужності, ненадання своєчасного договору та технічних умов, недотримання строків приєднання і технічного виконання, відсутність або недостатня функціональність електронних сервісів, які мали б забезпечувати прозору взаємодію із замовниками тощо; порушення Ліцензійних умов, що виразилися у провадженні діяльності поза межами заявлених об'єктів, неповідомленні про зміни у даних ліцензії, нецільовому використанні коштів із тарифної виручки та ін.

Окрім того, аналіз Постанови НКРЕКП № 827 (2025, 3 червня) дає змогу виділити низку проблем ліцензійного регулювання: значна кількість системних порушень зі сторони ліцензіата свідчить, що механізм постійного моніторингу або не працює, або має низьку ефективність; формальність при видачі ліцензій – з огляду на те, що товариство порушує ключові умови, отже, в момент видачі ліцензії або під час продовження діяльності не здійснено достатнього аналізу операційної спроможності компанії; відсутність дієвих запобіжників при змінах у структурі компанії; низький рівень цифровізації контролю; інституційна слабкість виконання рішень НКРЕКП тощо.

Судова практика у справах щодо оскарження рішень НКРЕКП, якими до суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на ринку

природного газу, застосовані заходи відповідальності за порушення ліцензійних умов, також свідчить про наявність системних проблем у досліджуваній сфері.

У деяких випадках суди стають на сторону НКРЕКП, відмовляючи у задоволенні позову та наголошуючи, що НКРЕКП має широку дискрецію у питанні здійснення контролю за суб'єктами господарювання, що провадять діяльність на ринку природного газу та, за наявності відповідних правових підстав, у застосуванні до такого суб'єкта заходів впливу (Постанова Верховного Суду № 380/744/20, 2021, 28 липня).

Водночас в інших випадках суди визнавали, що внаслідок невідповідності положень Ліцензійних умов, зокрема з розподілу природного газу критерію якості закону з огляду на неможливість забезпечення її однакового застосування, виявлені НКРЕКП порушення не можна однозначно віднести до порушення Ліцензійних умов. Наприклад, розглядаючи справу № 280/160/20, Верховний Суд у постанові від 28 липня 2021 року зазначив, що п. 2.1 глави 2 Ліцензійних умов містить невизначений термін ("інші нормативно-правові акти"), що може призводити до непредбачуваного застосування цього пункту, оскільки під цей термін можна підвести будь-який нормативно-правовий акт, що означає надання НКРЕКП дискреційних повноважень у сфері притягнення ліцензіатів до відповідальності, які не мають чітко визначених меж (Постанова Верховного Суду № 280/160/20, 2021, 28 липня).

Важливо зазначити, що, як показує практика діяльності НКРЕКП (Постанова НКРЕКП № 827, 2025, 3 червня) у сфері ліцензування діяльності на ринку природного газу, а також ситуація навколо енергетичної безпеки держави, в умовах воєнного стану в Україні проблеми ліцензування на ринку природного газу не лише залишилися актуальними, але й загострилися через низку специфічних чинників, пов'язаних із безпекою, економікою та державною координацією, а саме: ускладнення контролю за діяльністю ліцензіатів з огляду на обмежені можливості проведення перевірок через воєнні дії в окремих регіонах, неможливість фіксації порушень або фізичного доступу до об'єктів газорозподільної системи; втрата або пошкодження газової інфраструктури через руйнування об'єктів, зазначених у ліцензійних документах (газопроводів, пунктів обліку тощо), роблять актуальним переоформлення чи перегляд ліцензій, що не завжди своєчасно виконується; недотримання обов'язків щодо звітності, адже через бойові дії частина ліцензіатів не надає оперативну або повну звітність, зокрема про обсяги поставок, зміну структури компаній, стан виконання тарифів і планів розвитку; недостатній рівень комунікації зі споживачами, оскільки у багатьох випадках ліцензіати не забезпечують роботу кол-центрів, сайтів тощо.

3. Напрями вдосконалення ліцензійного регулювання діяльності на ринку природного газу

Гармонізація українського законодавства з актами ЄС є ключовою умовою створення ефективного, прозорого та конкурентного газового

ринку. Серед основних актів ЄС, які безпосередньо стосуються регулювання ринку природного газу, варто виділити: Директиву 2009/73/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 липня 2009 року про спільні правила для внутрішнього ринку природного газу та про скасування Директиви 2003/55/ЄС, яка є одним із наріжних каменів європейського енергетичного законодавства. Вона встановлює спільні правила щодо організації та функціонування внутрішнього ринку природного газу, включно з питаннями доступу третіх сторін до газотранспортних систем, відокремлення операторів від постачальників, а також визначення прав та обов'язків споживачів (Директива 2009/73/ЄС, 2009); Регламент (ЄС) 2017/1938 Європейського Парламенту та Ради від 25 жовтня 2017 року про заходи для забезпечення безпеки постачання газу та скасування Регламенту (ЄС) № 994/2010, який зосереджений на безпеці постачання газу та забезпеченні стабільного та надійного постачання газу, а також передбачає механізми попередження та реагування на кризи постачання, що допомагає уникнути ситуацій, які можуть негативно позначитися на споживачах (Регламент (ЄС) 2017/1938, 2017).

На підставі проведеного дослідження та з урахуванням здійсненого аналізу практики роботи НКРЕКП та судової практики, а також напрацювань деяких науковців (Тресков, 2017) можна запропонувати такі основні напрями вдосконалення ліцензійного регулювання діяльності на ринку природного газу: 1) спрощення та стандартизація ліцензійних процедур завдяки скороченню термінів розгляду заявок на отримання ліцензії, запровадження єдиного електронного вікна для подачі документів і комунікації з регулятором, уніфікація вимог до документації, прозорість критеріїв відмови й анулювання ліцензій; 2) цифровізація ліцензійної системи – перехід на повну або часткову електронну подачу, розгляд і моніторинг ліцензій через інтегровану онлайн-платформу; автоматизований облік дотримання ліцензійних умов з можливістю публічного доступу до базових даних; електронна взаємодія між органами, які беруть участь у контролі та регулюванні; 3) упровадження ризикорієнтованого підходу шляхом запровадження диференціації вимог до ліцензіатів залежно від обсягу діяльності та рівня потенційних ризиків, систематичного аудиту і моніторингу порушень з пріоритетом на суб'єкти, які викликають найбільше нарікань або скарг; 4) підвищення відповідальності ліцензіатів за серйозні порушення ліцензійних умов, що має супроводжуватися чітким законодавчим закріпленням градації порушень і відповідальності за них та ін.

Висновки

На підставі проведеного дослідження можна дійти висновку, що ліцензійне регулювання діяльності на ринку природного газу в Україні є перевантаженим та ускладненим, часто змінюється і має розрізнене регулювання з боку кількох органів, а самі ліцензійні процедури мають елементи формалізму та зайвої бюрократії, що створює труднощі для суб'єктів господарювання, особливо нових учасників ринку.

Аналіз судової практики та практики НКРЕКП дав змогу виявити численні порушення, які демонструють неефективність механізмів державного нагляду. У статті також доведено, що воєнний стан ускладнив контроль зі сторони НКРЕКП за ліцензіатами, зумовив руйнування нафтогазової інфраструктури, призвів до втрати технічного персоналу й ослаблення ролі регулятора, що підтверджує гіпотезу про посилення системних проблем у надзвичайних умовах у сфері ліцензування на ринку природного газу.

На основі аналітичного, емпіричного та прогностичного підходів запропоновано практичні кроки: спрощення і цифровізація процедур; впровадження ризик-орієнтованого нагляду; узгодження з європейськими директивами; посилення відповідальності ліцензіатів та відкритості системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCE

Директива 2009/73/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 13 липня 2009 року стосовно спільних правил внутрішнього ринку природного газу та така, що скасовує Директиву 2003/55/ЄС (2009). https://energysecurityua.org/ua/pereklad-zakonodavstva-es/dyrektyva-2009-73-yes-yevropeyskoho-parlamentu-i-rady/	Directive 2009/73/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 2003/55/EC (2009). https://energysecurityua.org/ua/pereklad-zakonodavstva-es/dyrektyva-2009-73-yes-yevropeyskoho-parlamentu-i-rady/
Закон України "Про ліцензування видів господарської діяльності" № 222-VIII (2015). https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/222-19#Text	Law of Ukraine "On licensing types of economic activity" No. 222-VIII (2015). https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/222-19#Text
Закон України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" № 1540-VIII (2016). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19#Text	Law of Ukraine "On the National Commission for State Regulation in the Spheres of Energy and Public Utilities" No. 1540-VIII (2016). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19#Text
Закон України "Про ринок природного газу" № 329-VIII (2015). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19#Text	Law of Ukraine "On the natural gas market" No. 329-VIII (2015). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19#Text
Подрез-Ряполова, І. В. (2018). <i>Особливості правового регулювання ліцензування господарської діяльності з постачання природного газу</i> . https://ndipzir.org.ua/conference/2018/12/14/RozvytokPidprVUkr18-36.pdf	Podrez-Riapolova, I. V. (2018). <i>Features of the legal regulation of licensing of economic activities related to the supply of natural gas</i> . https://ndipzir.org.ua/conference/2018/12/14/RozvytokPidprVUkr18-36.pdf
Постанова Верховного Суду у справі № 280/160/20 (2021, 28 липня). https://reyestr.court.gov.ua/Review/98614634	Resolution of the Supreme Court (2021), in case No. 280/160/20 (2021, July 28). https://reyestr.court.gov.ua/Review/98614634
Постанова Верховного Суду у справі № 380/744/20 (2021, 28 липня). https://reyestr.court.gov.ua/Review/98614663	Resolution of the Supreme Court No. 380/744/20 (2021, July 28). https://reyestr.court.gov.ua/Review/98614663
Постанова Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг "Про затвердження Кодексу газорозподільних систем" № 2494 (2015). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0428874-18#Text	Resolution of the National Commission for Regulation in the sphere of Energy and Public Utilities "On the approval of the Code of Gas Distribution Systems" No. 2494 (2015). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0428874-18#Text

Постанова Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг "Про затвердження Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов" № 428 (2018). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0428874-18#Text	Resolution of the National Commission for Regulation in the sphere of Energy and Public Utilities "On approval of the Procedure for monitoring compliance by licensees engaged in activities in the spheres of energy and public utilities with legislation in the relevant areas and licensing conditions" No. 428 (2018). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0428874-18#Text
Постанова Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг "Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності на ринку природного газу" № 201 (2017). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201874-17#n14	Resolution of the National Commission for Regulation in the Field of Energy and Public Utilities "On approval of the Licensing Conditions for conducting economic activities in the natural gas market" No. 201 (2017). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201874-17#n14
Постанова Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг "Про застосування санкцій" № 827 (2025, 3 червня). https://www.nerc.gov.ua/timeline?&type=acts	Resolution of the National Commission for Regulation in the sphere of Energy and Public Utilities "On the Application of Sanctions" No. 827 (2025, June 3). https://www.nerc.gov.ua/timeline?&type=acts
Пушак, Г. І., & Василів, М. Ю. (2021). Проблеми розвитку ринку природного газу в Україні на конкурентних засадах. <i>Вісник економічної науки України</i>, (2), 76–83.	Pushak, G. I., & Vasylyv, M. Yu. (2021). Problems of developing the natural gas market in Ukraine on a competitive basis. <i>Bulletin of Economic Science of Ukraine</i>, (2), 76–83.
Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) (ЄС) № 2017/1938 від 25 жовтня 2017 року про заходи для гарантування безпеки постачання газу та про скасування Директиви (ЄС) № 994/2010 (2017). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_039-17#Text	Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) No. 2017/1938 of October 25, 2017, on measures to ensure the security of gas supply and repealing Directive (EU) No. 994/2010 (2017). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_039-17#Text
Тресков, А. В. (2017). Теоретичні засади державного регулювання розвитку паливно-енергетичного комплексу в контексті забезпечення енергетичної безпеки. <i>Вісник Національного університету цивільного захисту України</i>. Серія: Державне управління, 1(6), 375–381.	Treskov, A. V. (2017). Theoretical foundations of state regulation of the development of the fuel and energy complex in the context of ensuring energy security. <i>Bulletin of the National University of Civil Protection of Ukraine</i>. Series: Public Administration, 1(6), 375–381.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що не має фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не має відносин із державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору.

Автор не отримувала фінансування для цього дослідження. Дослідження здійснено за кошти автора та з її власної ініціативи.

Добрянська, Н. (2025). Ризик-орієнтований підхід до ліцензування постачання природного газу. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. Серія. Юридичні науки, 3(140), 45–53. [https://doi.org/10.31617/3.2025\(140\)04](https://doi.org/10.31617/3.2025(140)04)

Надійшла до редакції 14.07.2025.

Прийнято до друку 18.08.2025.

Публікація онлайн 16.09.2025.